

Nr 509.

Av fru Sandström, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 79, med förslag till förordning om konjunkturskatt för år 1952 m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 79 till årets riksdag med förslag till förordning om konjunkturskatt m. m. föreslås att beträffande för gemensamt behov avsatta s. k. besparingsskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter skall för konjunkturskatten fastställas ett grundbelopp, utgörande 20 procent av den beskattningsbara merinkomsten. Detta belopp är visserligen endast hälften av det grundbelopp, som föreslås för annan i detta fall beskattningsbar merinkomst, men trots detta finnas beträffande skogsallmänningar en del synpunkter, som inte kunna förbigås i detta sammanhang.

Av allmänningsskogarna i landet inta skogsallmänningarna i de båda nordligaste länen en särställning. De ha tillkommit relativt sent i samband med avvitringen i dessa landsändar och som ett resultat av de skogspolitiska synpunkter man i seklets början ansåg sig böra tillämpa på den fortsatta avvitringen och som hade genomgripande verkan för skogsanslagens utformning. I de delar av norra Sverige, där avvitringen skett före sekelskiftet, hade bönderna fått relativt rikliga skogsanslag. De jordbrukare som inte sålt skogsmarken till bolagen hade fortfarande kvar skogsområden av någorlunda för ett norrländskt hemman ordinär storlek. Skogsbönder i övre skogslandet och nedre fjällregionen, vilkas fastigheter efter sekelskiftet fingo största delen av skogsanslagen avsatta i form av allmänningar, ha oftast mycket små egna skogsområden för husbehov.

Under de tre à fyra decennier, som gått sedan skogsallmänningarna i dessa nordliga områden skapades, har det mer och mer blivit klart att ägarna av allmänningsskogarna erhålla långt mindre utbyte av sina skogar än de bönder, som fritt förfoga över sin skog. Enligt stadgarna skall viss del av avkastningen tillföras fonder, något som i realiteten innebär en under lång tid tillämpad sterilisering. Skatten till staten drabbar allmanningen som helhet. Sedan förvaltningskostnader och andra utgifter, som åvila allmanning, blivit betalade, utdelas överskottet till allmäningsdelägarna. Vad som sålunda av den enskilde delägaren utvinnes av skogsandelen är — även om hänsyn toges till de nödvändiga utgifterna för skogsvårdande ändamål — långt mindre än vad en enskild skogsägare med ungefär motsvarande skogsareal kan utvinna ur sitt skogsskifte.

Skogsallmänningarna ha självfallet i likhet med övriga större skogsägare gjort vinster under den senaste tidens konjunktur. Men trots detta ha inte allmänningsdelägarna genomsnittligt haft tillnärmelsevis så stora inkomster av skogen som enskilda skogsägare i ungefär liknande storleksklass, vilka dock inte alls drabbas av någon konjunkturskatt.

Om regeringens förslag antages av riksdagen och skogsallmänningarna sålunda drabbas av den föreslagna skatten blir följderna att konjunkturskatten måste betalas av 1952 års inkomster. Den inkomst den enskilde allmänningsdelägaren erhållit av 1951 års försäljningar kan inte i någon högre grad ha varit inflationsdrivande. Vad som skett är väl främst att större summor än tidigare fonderats och att staten tillföres större skatt från allmänningarna än tidigare. Om enligt regeringsförslaget skatt skall betalas för 1951 års mervinster och denna skatt av praktiska skäl måste tas av 1952 års inkomster av allmänningarna, då minskas avsevärt utdelningen till delägarna under 1952. Skulle en konjunktursvängning ske med accentuerat prisfall kan det tänkas att den enskildes inkomst av allmänningen helt eller delvis uteblir. Att detta för allmänningsdelägaren framstår som en klar orättvisa belyses av att, som nyss framhållits, den jordbrukare som har egen skog av ungefär samma storleksordning inte drabbas av någon liknande inkomstminskning.

Med hänsyn till vad här anförts hemställas,

att skogsallmänningar av den struktur som utmärker allmänningarna i de båda nordligaste länen helt undantas från konjunkturvinstbeskattning.

Stockholm den 18 mars 1952.

Ragnhild Sandström.